-anna, og að menn ekki sjái neinn greinarmun frá einum hlut í annan, heldur einungis hlutinn, eins og þeir þegar eru komnir fram. — Þá er einn flokkur, og þar ritað, að engi [illegible] sje til, heldur umbreyting, og að allt sje [illegible], [illegible] hinna umbreytinga frá einu ástandi, ef það er í því til betra. — Þá ritar hann flokk einn mikinn, að tími og rúm, sem eru grundvallarlögmálin hins heimsins, eru ekkert útaf fyrir sig, sjeu aðgreinanleg innbyrðis, og meigi [illegible] hvort með öðru. — Þá er aðalverur flokkur eftir hann enn, að Guð njóti sjálfur í öllum hlutunum (= sje alstaðar nálægur), og að heiminum sje gjörður af einum, og sje ekki rjett [illegible], heldur óskiptur. — Þetta hefur mönnum mjög gremjulegt þó á enn, og vil jeg ekki fara dýpra í það hjer. Áfram hefur hann þó ritað [illegible] í enni sjö þúsund [illegible] hans, en hann helgar skáldum Spekinnar: — Aðalverur og merkilegur flokkur, þessi hann, en þar eftir um það að hin eilífa nauðsyn, sje upphaf og orsök heimsins; Guð er þá þegar hann kemur fram í heiminum, sama sem en eilífa nauðsyn. Jeg segi því, eins og jeg hefi áður sagt, að heiminum sje nauðsynleg verkun guðlegrar (verkunar) þ: náttúru, og ekki gjörður af tilviljun (þ: sjálfræði, vilja; dico igitur ut eam modo dixi, mundum divinae naturae necessarium effectum eumque fortuito non esse factum, o.fl., Spinoza Epist. LVIII, 5. — Þessvegna er allt gott í heiminum, í sjálfu sjer. [illegible] syndin, sem mannsins er kenna að breyta sig rjett: Guði, skuldanni og mönnum öllum í hegðan hverrar einnar, og allra við hann einn — af því er góða og spekilega er undirorpið [illegible] eilífum lögum sannleikans; ekkert er illt í sjálfu sjer. Spinoza telur bæði gott og illt [illegible] frá [illegible] sjónarmiði, Samanber Ethica, pars IV. praef., og de intellectus emendatione, Tract. II, 12. — Þriðji flokkur [illegible] í hugsun og bók [illegible] Spinoza [illegible] — að Guð gjörir ekki [illegible] heimsins, og heiminum ekki án Guðs. — Allt sem Guð gjörði, var gott, þ.e.: fullkomið; þessvegna er ómögulegt, að hann skyldi þurfa að breyta því: hjer undir koma kraftaverka-kenningarnar (Samanber: Það virðist enn meira kraftaverk, ef Guð stjórnaði heiminum með einum einn og sömu óbreytanlegu lögum, en hann skyldi vegna heimsku mannanna breyta útaf þeirri reglu, sem hann setti í náttúrunni á hagkvæmasta hátt og með fullu frjálsræði — majus videatur esse miraculum, si Deus mundum semper uno eodemque certo atque immutabili ordine gubernaret, quam si leges, quas ipse in natura optime et mera libertate sancivit —, propter stultitiam hominum abrogaret. Spinoza, Cogit. metaph. II Cap. X, § 5. Samanber: Martensen, den chr. Dogm., enn einfaldara: Hvad Philosophien kalder Ideer, hvad Mythologien kalder Guder, det kalder Aabenbaringen Engle, bls. 155. —. — Þá er aðalverur flokkur í þessum bókum [illegible] Spinoza [illegible] — og í hugsun hans — enn [illegible] og [illegible] — sjá hans 33-